

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Länsi- Lapin luonnonsuojelualueiden perustaminen

Luonnonsuojeluvalvoja Ilkka Heikkinen

kevät 2018

Valmistelutyöstä

- Alueiden rajaukset ja taustatiedot on selvitetty Metsähallituksessa yhteistyössä Lapin ELY:n ja YM:n kanssa
- Esiselvitykseen sisältyy nyt alkanut tiedottaminen ja alueita koskevien kannanottojen pyytäminen
- Saadun tietoaineiston perusteella valmistellaan ehdotus asetukseksi
- Ehdotuksesta pyydetään lausunnot käyttäen sähköistä lausuntopalvelua
- Päätösesitys valmistellaan lausuntojen perusteella
- Tavoitteena on esitellä valtioneuvoston ja ympäristöministeriön asetukset samanaikaisesti ennen kesälomakautta

Länsi-Lapin alueita koskevista päätöksistä

- Suurin osa alueista on varattu suojeluun valtioneuvoston päätöksillä:
- Natura 2000 -verkosto, vanhojen metsien suojeluohjelma, soidensuojeluohjelma, soidensuojelun täydennysohjelma, rantojensuojeluohjelma, METSO:n valtionmaiden suojelukohteet
- Alueita hankittu METSO-ohjelmassa ja EU Life-hankkeissa yksityisiltä
- Useat alueet Metsähallituksen suojelumetsiä tai ns. dialogialueita
- Kaikki alueet ovat julkisten hallintotehtävien hoitoon tarkoitettua omaisuutta, joka kuuluu Metsähallituksen muuhun omaan pääomaan (Eduskunta päättää tasesiirroista valtion talousarvion hyväksymisen yhteydessä)
- Suurimmalla osalla valtioneuvoston asetuksen alueista on maakuntakaavassa suojelualuevaraus
- Useilla pienillä tai viime vuosina suojelun piiriin tulleilla alueilla on M tai MT aluevaraus
- Kaksi aluetta on puolustusvoimien harjoitusalueella (ER) ja yksi alue on Suhangon maakuntakaavan kaivosalueen rajalla (EK)

Luonnonsuojelualueiden perustaminen

- Kansallispuisto (minimi 1000 ha) perustetaan aina lailla
- Luonnonpuistot, yli 1000 ha perustetaan lailla
- Muu luonnonsuojelualue valtion maalla
 - Yli 100 ha, valtioneuvoston asetuksella
 - Enintään 100 ha, ympäristöministeriön asetuksella

Luonnonsuojelualueilla on luontoa muuttava toiminta kiellettyä, niillä ei saa (13 §):

1. Rakentaa rakennuksia, rakennelmia tai teitä
2. Ottaa maa-aineksia tai kaivoskivennäisiä eikä vahingoittaa maa- tai kallioperää,
3. Ojittaa,
4. Ottaa, taikka vahingoittaa sieniä, puita, pensaita tai muita kasveja tai niiden osia,
5. Pyydystää, tappaa tai hätyyttää luonnonvaraisia selkärangaisia eläimiä tai hävittää niiden pesiä eikä pyydystää tai kerätä selkärangattomia eläimiä
6. Ryhtyä muihinkaan toimiin, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan taikka eliölajien säilymiseen

Alueen asianmukaisen hoidon ja käytön edellyttämät toimet kuitenkin sallittuja, suojelualueilla saa (14 §):

1. Rakentaa, entistää, ja kunnostaa alueen hoitoa, valvontaa, tutkimusta, yleisön opastamista, retkeilyä ja alueeseen tutustumista varten tarpeellisia rakennuksia, rakennelmia ja polkuja
2. Hoitaa ja ennallistaa luonnonympäristöjä ja perinneluontotyyppejä sekä palauttaa alueen luontaisen kehityksen
3. Rakentaa sellaisen tien, joka on tarpeen alueen opastustoiminnan kannalta
4. Poimia marjoja ja hyötysieniä

Alueen asianmukaisen hoidon ja käytön edellyttämät toimet kuitenkin sallittuja, suojelualueilla saa (14 §):

5. Kalastaa yleiskalastusoikeuden mukaisesti so. onkiminen, pilkkiminen ja vapakalastus kalastuslain säännösten mukaan
6. Harjoittaa poronhoitoa poronhoitolain mukaisesti
7. Käyttää ja kunnostaa alueella olevia teitä, sähkö- ja puhelinlinjoja sekä näihin liittyviä laitteita
8. Kunnostaa merenkulun turvalaitteita ja vesistön kulkuväyliä sekä tehdä vähäisiä turvalaitteiden edellyttämiä raivauksia
9. Kartoittaa ja tehdä maanmittaustöitä.

Lisäksi luvanvaraisia poikkeuksia (15 §)

Metsähallituksen luvalla saa:

1. Pyydystää tai tappaa eläimiä, kerätä sieniä ja kasveja tai niiden osia, eläinten pesiä ja kivennäisnäytteitä tutkimusta tai muuta tieteellistä tarkoitusta varten tai opetusta varten
2. Vähentää vierasperäisten sekä, jos laji on tullut liian runsaslukuiseksi tai käynyt muutoin vahingolliseksi, muidenkin kasvi- ja eläinlajien yksilöiden lukumäärää
3. Poistaa sellaisten pyyntiluvanvaraisten riistaeläinlajien yksilöitä, jotka suojelualueen ulkopuolella aiheuttavat ilmeisen uhan ihmisen turvallisuudelle tai omaisuudelle aiheutuvasta merkittävästä taloudellisesta vahingosta
4. Ottaa haltuun alueelle kaatunut riistaeläin

Lisäksi luvanvaraisia poikkeuksia (15 §) Metsähallituksen luvalla saa:

5. Kalastaa muutoinkin kuin onkimalla tai pilkkimällä
6. Rakentaa poronhoitoon liittyviä rakennuksia ja rakennelmia
7. Tehdä geologisia tutkimuksia ja etsiä malmeja
8. Laskeutua ilma-aluksella
9. Entistää ja kunnostaa muitakin kuin 14§:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja rakennuksia ja rakennelmia.

Muilla luonnonsuojelualueilla sovelletaan 13-15 §:n rauhoitussäännöksiä, seuraavin poikkeuksin (17 a §):

Metsästyslain 8 §:ssä mainitun kunnan alueella (kaikki Länsi-Lapin kunnat) sijaitsevalla alueella metsästys on sallittua (2 momentti)

- ellei sitä valtioneuvoston asetuksella rajoiteta:
 - alueiden suojelutavoitteiden vaatiessa, tai
 - muulle käytölle aiheutuvan haitan vuoksi
 - riistakantojen turvaamiseksi tai hoitamiseksi.

Muualla Suomessa sijaitsevilla suojelualueilla eläinten tappaminen on kiellettyä (3 momentti)

- ellei sitä valtioneuvoston asetuksella sallita
 - salliminen ei saa vaarantaa suojelutavoitteita tai alueen muuta käyttöä

Muilla luonnonsuojelualueilla sovelletaan 13-15 §:n rauhoitussäännöksiä, seuraavin poikkeuksin (17 a §):

Yleisellä vesialueella ja Suomen talousvyöhykkeellä kalastus on sallittua kalastuslain 6§ 1 momentin mukaisesti

- Ellei sitä valtioneuvoston asetuksella rajoiteta

Lisäksi valtioneuvosto voi sallia puolustusvoimien ja muiden viranomaisten toimintaa, sekä mm. teiden, johtojen ja kaapeleiden rakentamista

17a§ 5 momentti

"Perustamisasetuksella voidaan säätää puolustusvoimien koulutus- ja harjoitustoiminnasta sellaisella muulla luonnonsuojelualueella, johon puolustusvoimilla on käyttöoikeus, ja muutoinkin muuhun luonnonsuojelualueeseen kuuluvalla vesialueella, jos toiminta ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta."

Valtioneuvoston asetuksen ja ympäristöministeriön asetuksen erot

17 § Muu luonnonsuojelualue

Muun luonnonsuojelualueen perustamisesta valtion omistamalle alueelle ja alueen tarkoituksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella tai, jos muuksi luonnonsuojelualueeksi perustettava alue on enintään 100 hehtaaria, ympäristöministeriön asetuksella (*perustamisasetus*).

Ympäristöministeriön asetuksessa ei voida antaa luonnonsuojelulain 17 a §:n mukaisia metsästystä ja kalastusta koskevia sallivia tai rajoittavia poikkeuksia.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Yhteystiedot:

Luonnonsuojeluvalvoja Ilkka Heikkinen
Luontoympäristöosasto, Ympäristöministeriö

Puh. 0295 250 079

etunimi.sukunimi@ym.fi